

JUDr. Vilém Knoll, Ph.D.
katedra právních dějin

Posudek na diplomovou práci

**Simona Ulčová, *Některé zaniklé instituty zvykového práva českého středověku a jejich komparace se zahraničními prameny,*
Plzeň 2016, 75 s.**

Předloženou práci diplomantka strukturovala v souladu se zadáním, přičemž základní struktura obsahuje devět částí, včetně úvodu, závěru, cizojazyčného resumé, přehledu zkratk a dvou seznamů použitých zdrojů (literatury a pramenů). Po úvodu následuje přehledová kapitola shrnující přístupy ke studiu obyčejového práva u nás a v zahraničí a poté tři hlavní části, věnované jednotlivým pojednávaným zaniklým institutům starého zvykového práva – svodu, nároku a hlavě. Tyto části mají jednotnou strukturu – po přehledu dosavadního bádání o daném institutu následuje pojednání o něm v českém prostředí ve světle privilegií pro církevní instituce a ostatních pramenů a poté v zahraničních pramenech – v prostředí slovanském, anglosaském a franko-německém. Tyto tři pojednání o jednotlivých institutech pak zakončuje shrnující závěr.

1

Struktura práce je relativně logická a odpovídá zadanému tématu. Pokud jde o jazykovou stránku práce, je uspokojivá, pravopis je bez závažnějších pochybení, množství překlepů nepřesahuje míru obvyklou u takto rozsáhlé práce (vtipně působí překlep, v jehož důsledku bylo zvykem trestat pachatele „ověšením“, s. 46).

Z drobných připomínek lze uvést, že Štefan Luby nebyl právním historikem, ale civilistou (s. 4, pozn. č. 5). Dále je diskutabilní tvrzení, že v evropském rodinném právu se objevuje hodně obyčejů (s. 8). Je totiž založeno po staletí na kodifikovaném právu kanonickém, které ovlivnilo ve většině Evropy zásadním způsobem i moderní

právo světské. Kanonickým právem neřešené majetkové otázky vztahující se k manželství pak patřily v psaném právu světském k nejpodrobněji upraveným oblastem. Multikulturní Balkán není charakteristický jen synkretismem „právní kultury východoevropské, obyčejové (tradiční) a islámské“ (s. 9), ale i západoevropské, projevující se zde jak ve starověku (právo římské), tak i ve středověku, kdy se zde objevuje také právo německé (zvl. Slovinsko, ale i jinde zejména v městském právu) či italské (města na pobřeží). Poněkud také zarazí kompozice pasáže zabývající se svodem v ruských pramenech, kde je diplomantkou pojednáno nejprve o kozácích a posléze o sibiřských národech, přičemž souvislost jejich práva s právem ruským nelze příliš předpokládat, a teprve poté o právním prostředí opravdu ruském. Správnější by jistě bylo předřazení pasáže o ruském právu pasážím ostatním. V této souvislosti lze podotknout, že Nestorův letopis či Pověst dávných let nejsou právní památky (s. 22), ač z nich samozřejmě informace o soudobém ruském právu čerpat můžeme. Je současně otázkou, nakolik je správné zařazení pasáže o právu slovenských Rusínů do části věnované ruským pramenům (s. 23), neboť tito po staletí žili v Uherském království a posléze v Československu.

2

Poznámkový aparát užitý v práci je plně odpovídající – 294 poznámek pod čarou na 59 stranách textu. Užitě zdroje – prameny i literatura – jsou odpovídající a je na ně v textu řádně odkazováno. V této souvislosti je nutno vysoce vyzdvihnout nadstandardní práci s řadou pramenů české i zahraniční provenience (44 položek), stejně tak jako s literaturou v mnoha jazycích (89 položek). Zde lze, pokud jde o seznamy zdrojů na konci práce, vytknout chybné zařazení některých edic pramenů do literatury (např. Vladislavské zřízení zemské, Ruská pravda atd.), chyby v popisu zdroje č. 80 (s. 70) a č. 21 (s. 74) a nedůsledné užití jednotné citační normy (zejména v případě pramenů). Volba edic pramenů, které diplomantka užívá, občas není jasná. Příkladem jsou Statuta Konrádova, která používá v edici CIB I místo novější CDB II (s. 222-225, č. 234, s. 329-332, č. 325), respektive CDB III-1 (č. 164, s. 202-205).

Práce jako celek je relativně čtivá, postihuje zpracovávané téma a čtenáři tak poskytuje základní informace o něm, přičemž s většinou prezentovaných závěrů lze souhlasit. Je přitom nutno ocenit, že se diplomantka vrhla na pole příliš neorané, přičemž se nebojí užívat řadu primárních pramenů a to jak domácích, tak i

zahraničních, což je jasně dáno snahou o široké uplatnění komparativní metody. Pasáže věnované právě komparaci nejdou příliš do hloubky a jistě nevyčerpávají veškerou související látku, vzhledem k širší pojednávané materii a vytvoření dostatečného obrazu to však není práci na škodu.

Je nutno také zdůraznit, že se diplomantka dlouhodobě podílí na vědecké činnosti katedry, zejména v rámci projektů SGS-2012-091 „Pozapomenuté právní instituty“ a SGS-2014-060 „Právo v běhu času“. Jádrem předložené diplomové práce pak je stejnojmenná práce, se kterou se diplomantka v roce 2013 postoupila z fakultního kola do finále Česko-slovenské právnické soutěže o nejlepší studentskou práci, která se v tom roce konala na Právnické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci.

Přes výše uvedené parciální připomínky práci připouštím k obhajobě a v případě kvalitní obhajoby navrhuji zejména vzhledem k rozsahu zpracovávaných zdrojů a dosavadní nezpracovanosti tématu hodnotit známkou výborně.

3

Témata k obhajobě:

Možnosti a proces soukromoprávního řešení sporu v případě usmrcení.

Zamyšlení nad důvody vzniku obdobných právních obyčejů napříč Evropou (a nejen jí).

Plzeň 25. dubna 2016

